

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, o. p. s., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

**BAKALÁŘSKÁ PRÁCE
VÝVOJ PRÁVNÍ ÚPRAVY ŽIVNOSTENSKÉ KONTROLY A
JEJÍ REALIZACE V PRAXI OD ROKU 1992-2010**

Autor práce: Josef Bláha

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: JUDr. Marie Krybusová

Katedra: Bezpečnostně právních studií

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval (a) samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce, JUDr. Marii Krybusové, za cenné rady,
připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

Bláha, J. *Vývoj právní úpravy živnostenské kontroly a její realizace v praxi od roku 1992-2010: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s. 2011 52 s. Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Marie Krybusová.

Klíčová slova: podnikatel, povinnosti podnikatelů, sankce, delikt, přestupek, živnostenský úřad, živnostenská kontrola.

Bakalářská práce pojednává o vývoji právní úpravy živnostenské kontroly v období 1992-2010 v celé České republice na základě platné právní úpravy a také mapuje na základě praktického zjištění dopad kontrol na podnikatele. Práce se snaží popsat historický vývoj podnikání a všech potřebných aspektů k provozování živnosti. Dále se snaží zhodnotit změny v právní úpravě za uplynulých 18 let pohledem podnikatelů a jejich povinnosti. Z dotazníkového šetření můžeme zjistit, jak jsou s dnešní situací podnikatelé spokojeni.

ABSTRACT

Bláha, J. The Development of Law in the Area of Trade Check and its Realization in Practice from 1992 to 2010: bachelor thesis. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s. 2011 52 s. The thesis leader: JUDr. Marie Krybusová.

Key words: businessman, businessman duties, sanctions, delict, offence, trade office, trade check.

The thesis deals with the development of law in the area of trade check and its realization in practice from 1992 to 2010 in the Czech Republic on the basis of valid legislation and also maps the impact of the checks on businessmen on the basis of practical findings. The thesis describes historical development of conduct business and all aspects of trade running. Further it evaluates the legislative changes in the past 18 years from the perspective of businessmen and their duties. Out of the questionnaires we might find out about the businessmen satisfaction with current conditions.

OBSAH

OBSAH.....	7
ÚVOD.....	9
1. CÍL A METODIKA.....	10
2. VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ.....	11
2.1 Historie živností.....	11
2.2 Vznik a zánik živnosti.....	13
2.2.1 Fyzická osoba.....	13
2.2.2 Právnícká osoba.....	14
2.2.3 Změny v provozování živnosti.....	14
2.2.4 Zánik živnosti.....	14
2.3. Provozování živnosti.....	15
2.3.1 všeobecné podmínky provozování živnosti.....	15
2.3.2 provozování živnosti prostřednictvím zástupce.....	15
2.3.3 zvláštní podmínky provozování živnosti.....	16
2.3.4 provozování živnosti průmyslovým způsobem.....	16
2.3.5 překážky v provozování živnosti.....	17
2.4. Druhy živností.....	17
2.4.1 Živnost ohlašovací.....	17
2.4.2 Živnost koncesovaná.....	18
2.4.3 Rozsah oprávnění.....	18
2.4.4 Rozdělení živností podle druhu podnikání.....	19
2.5. Provozovny.....	19
2.6. Povinnosti cizích osob vykonávající podnikatelskou činnost.....	20
2.7. Živnostenské úřady.....	20
2.7.1. Působnost živnostenských úřadů.....	21
3. KONTROLA ŽIVNOSTÍ.....	23
3.1. Povinnosti podnikatele.....	24
3.2. Průběh kontroly živnostenského úřadu.....	27
3.3. Povinnosti kontrolních pracovníků.....	27
3.4. Vývoj právní úpravy živnostenské kontroly od roku 1989.....	27

3.4.1.	Znění zákonem č.: 455/1991 Sb. do roku 1995.....	28
3.4.2.	Znění zákonem č.: 286/1995 Sb. od 1. 1. 1996.....	29
3.4.3.	Znění zákonem č.: 356/1999 Sb. od 1. 3. 2000.....	31
3.4.4.	Znění zákonem č.: 119/2004 Sb. od 19. 3. 2004.....	32
3.4.5.	Znění zákonem č.: 444/2005 Sb. od 1. 1. 2006.....	33
3.4.6.	Znění zákonem č.: 160/2007 Sb. od 2. 7. 2007.....	34
3.4.7.	Znění zákonem č.: 130/2008 Sb. od 1. 7. 2008.....	34
3.4.8.	Znění zákonem č.: 155/2010 Sb. od 1. 8. 2010.....	38
4.	VÝZKUM.....	38
4.1.	Vyhodnocení dotazníkové části.....	38
5.	ZÁVĚR.....	45
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	47
	PPŘÍLOHY.....	49

ÚVOD

Téma bakalářské práce jsem si vybral na základě komunikace s podnikateli a mé práce v obchodní firmě, která se zabývá distribucí a opravami segmentů hydrauliky již 20let. Svoji práci bych chtěl vysvětlit a přiblížit problematiku živnostenské kontroly, která je nedílnou součástí pracovníků živnostenských úřadů.

Již při výběru tématu mě velice zaujala problematika podnikatelů pracujících v tomto technickém odvětví, která se za posledních 20 let velice rozšířila. Toto odvětví má neoddělitelné místo na trhu, proto si myslím, že bakalářská práce přiblíží posluchači názor podnikatelů na vztah mezi nimi a úřady. Tyto podnikatele jsem následně písemně oslovil z důvodu mého výzkumu pro tuto práci dotazníkovým šetřením. Zajímala mě jejich náplň práce, na základě které jsem chtěl zjistit jejich spokojenost se současnou situací a prací živnostenských úřadů v jejich kontrolách v provozovnách podnikatelů. Aby práce vystihovala požadovaný výsledek, byli postupně osloveni podnikatelé z celé České republiky z řad převážně fyzických osob. Bakalářská práce je rozdělena na tři části.

První část práce je výkladová a měla by přiměřeně vysvětlit základní pojmy týkající se problematiky práce a také historie podnikání. Jsou v ní vysvětleny základní pojmy, které souvisejí se začátkem, změnou i zánikem živnosti.

Následující část je pro celou práci stěžejní. Vysvětluje, jak se systém kontroly vyvíjel od roku 1991 až do roku 2010 podle platné právní úpravy. Tyto změny týkající se problematiky kontrol živnostníků, ohledně kterých proběhly konzultace s pracovníci krajského úřadu, paní Bc. Dagmar Sárovou se povedlo změny v kontrole postupně sjednotit. Pro úzkou spolupráci jsem se rozhodl také proto, že v dřívější době navštěvovala výše zmíněnou Vysokou školu. Touto cestou bych jí chtěl vyjádřit dík za její čas a pomoc.

Třetí část práce je podpůrnou, výzkumnou částí, která je provedena formou dotazníkového šetření zasílaného respondentům z celé České republiky. Respondenti odpovídali na otázky týkající se kontrol, a jejich živnosti. Dále mě zajímalo, zda jsou tyto kontroly přínosem, nebo jsou pro podnikatele obtěžující. V příloze lze vidět samotný dotazník, včetně kontrolního listu.

Poslední částí je závěr, kde jsou všechny skutečnosti shrnuty s objasněním, zda

jsou změny v právní úpravě a kontroly živnostenských úřadů přínosem v činnosti podnikajících osob.

1 CÍL A METODIKA

Cílem bakalářské práce je hodnocení vývoje právního systému a názory týkající se živnostenského práva a jeho kontroly od roku 1989 do roku 2010 a následné zjištění, zda je současná situace dnes lepší, nebo zda je horší jak pro současné podnikatele, tak i pro nově začínající živnostníky. Součástí této bakalářská práce je v praktické části dotazník, který obsahuje názory oslovených podnikatelů na práci příslušných úřadů v jejich kontrole a práci a jejich celkovou spokojenost v současnosti ve srovnání s dobou, kdy svou živnost začali provozovat.

V první části je shrnuta historie a vznik živnosti, podmínky začínajících živnostníků včetně literatury s historií a prameny odpovídající literatury. Veškeré zdroje jsou použity z knižních a elektronických zdrojů. Díky pomoci pracovníků z Krajského úřadu jsou využity praktické zkušenosti z oblasti živnostenské úpravy a kontroly tak, aby co nejvíce odpovídaly vývoji a skutečnosti.

Druhá část práce je zaměřená na vývoj právní úpravy od počátku živnostenského zákona, jeho návrhu včetně zjištění rovnosti podnikatelů, jak jej upravuje zákon v roce 1994, jejich kontrolu od roku 1992, postupné změny v oblasti kontroly a jejich povinnosti ve znění platných zákonů, dále způsob, jak je kontrola prováděna a na co je zaměřena, rozsah pravomocí kontrolních úřadů, postup při kontrolách, pravomoci živnostníka během kontroly a jeho postihy v případě nedodržení a možnosti jeho odvolání.

Třetí část práce je praktická. Tato část je zpracována na základě dotazníkového šetření a údajů zjištěných na základě komunikace s podnikateli z celé České republiky, se kterými aktivně spolupracují ve svém pracovním životě. Praktická část byla zpracována tak, aby vyjádřila výsledek prováděných kontrol ve vztahu k výkonu a profesionalitě podnikatelů a jejich efektivitu, dále jak tyto kontroly podnikatelé vnímají, zda jako věc, která je obtěžuje, nebo je motivuje k lepším výkonům. Jako poslední je vyjádřen názor.

2. VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ

Živností je soustavná činnost provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených tímto zákonem.¹ Soustavnou činností máme na mysli činnost se periodicky opakující každý rok na dobu neurčitou, nebo sezónně.

S živnostenským zákonem úzce souvisí obchodní zákoník, který podle §1 vymezuje postavení podnikatelů vůči jejich obchodním závazkovým vztahům². Za každou soustavnou činnost v určité provozovně je zodpovědná osoba fyzická, nebo právnická tedy podnikatel, který svou činnost provozuje na své jméno, nebo prostřednictvím odpovědného zástupce.

2.1 HISTORIE ŽIVNOSTÍ

Dne 2. října v roce 1991 byl v České a Slovenské republice schválen federálním shromážděním zákon o živnostenském podnikání (živnostenský zákon). Přijetím tohoto zákona v našem právním řádu bylo učiněna zásada rovnosti všech vlastníků tak, jak je dnes známa ve všech státech okolní tržní ekonomiky. Tyto zásady jsou obsaženy v Listině základních práv a svobod. Podnikání právnických osob bylo upraveno celou řadou právních předpisů, mezi které patří hospodářský zákoník, družstevní zákon a zákon o akciových společnostech. Podstatná věc byla, že nebyly přesně uvedeny jednotné podmínky pro podnikání fyzických a právnických osob. Podmínkou vzniku podnikání fyzické osoby bylo prokázání způsobilosti provádění dané profese a registrace na okresním úřadě. V případě osoby právnické, která musela být zapsána v podnikovém rejstříku, zákonné předpisy dále uváděly předložení zvláštního povolení, ale i odbornou způsobilost osob, prostřednictvím kterých právnická osoba provozovala svou činnost. Přejít na tržní ekonomiku vyžadoval jinou systémovou úpravu, než byla do té doby platná, a měla se týkat osob právnických i fyzických. Hlavním regulátorem v této problematice byl zejména stát, jenž měl za úkol konstituovat rovnoprávné a nezávislé tržní subjekty, kteří byli nositeli

¹ Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), 2

² Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník §1

podnikatelského rizika. Vztahy mezi nimi bylo třeba regulovat normami soukromého práva a stanovit stejné podmínky v normách veřejného práva. U určitých specifických vztahů mezi podnikateli, například majetkoprávní postavení, obchodní závazkové vztahy a účetnictví, platilo že tam, kde nebyla použita zvláštní úprava obchodního zákoníku platilo právo občanské. A proto každá osoba evidovaná jako podnikatel byla a je povinna se tímto obchodním zákonem řídit. Obsahem norem, podle kterých byly vymezeny podmínky pro vykonávání soustavné podnikatelské činnosti, byly a jsou obsaženy ve veřejném právu. Živnosti se dříve daly rozdělit na reálné a osobní s tím, že reálné se nevázaly na určitou osobu, ale mohly se převádět smluvně, nebo děděním, avšak podle nového řádu vznikat nemohly, protože musely být vázané na určitou osobu. U osobních živností, které jsou dnes běžné, také nebylo možné je převádět, ale dnes při důvodu smrti fyzické nebo právnické osoby je možné živnost převést na určitou osobu podle § 13 živnostenského zákona. Postupným procesem nastoupením živnosti se tyto změny v podnikání vyřešily tak, že vznikly jen koncesované, řemeslné a svobodné. Živnosti koncesované byly ty, na které nebyl právní nárok a dále ty, u nichž bylo ve veřejném zájmu provozovat je na základě zvláštního povolení. U řemeslných živností šlo výhradně o zručnost a mechanickou zdatnost podnikatele.

Jako třetí a poslední druh živnosti uvádíme živnost svobodnou. Jsou to všechny ty, které nejsou označené jako řemeslné, nebo koncesované. Tento druh živnosti mohou provozovat všechny osoby, tj. osoby plně schopné k právním úkonům, dále osoby, které nevyklučuje zákon. Mezi ně patří například osoby pracující ve státním, duchovním sektoru či vojákům. Podle předmětu činnosti živnosti rozeznáváme podle toho, zda je činnost výrobní, obchodní, či zvláštní druh továrních živností. Ještě před listopadovou revolucí v roce 1988, začátkem znárodnování státního majetku, kdy se začalo vycházet vstříc začínajícím živnostníkům, a to tak, že si mohli otevřít svou živnost pouze za předpokladu, že tito lidé zaměstnají své rodinné příslušníky. V této oblasti nastal zásadní zvrat v roce 1989, kdy vyšla v platnost novela ústavy, dále přijetí zákona č.: 105/1990Sb., o soukromém podnikání občanů a zákona č.: 103/1990 Sb., který doplnil hospodářský zákoník, a touto změnou byl umožněn vznik obchodním společnostem. Hlavní myšlenkou, cílem těchto změn bylo, aby se

zprůhlednil systém podnikatelského záměrů, a citelná změna ke všem adresátům, tj. fyzickým a právnickým osobám.³

2.2. VZNIK A ZÁNİK ŽIVNOSTI

Po roce 1991 vznik a zánik živnostenského oprávnění včetně jejich změn stanovuje zákon 455/1991Sb., § 45 - 49, který stanoví povinnosti všech začínajících osob. Živnostenský zákon sjednotil pravidla pro provozování živnosti fyzických a právnických osob. Oproti době před rokem 1991, kdy tato pravidla uvádí rozdílně pro fyzické osoby znění zákona č. 105/1990Sb., o soukromém podnikání občanů, a pro právnické osoby hospodářský zákoník, družstevní zákon a zákon o akciových společnostech.⁴ Každá osoba, která chce v České republice provozovat živnost, má za povinnost nahlásit ohlášení na příslušném živnostenském úřadě. Mezi hlavní povinnost se při ohlášení živnosti považuje dostatečně srozumitelná a jasná specifikace toho, čím se živnost bude zabývat.⁵ Za nedílnou součást ohlášení živnosti se dále považuje obchodní jméno, identifikační číslo, je-li přiděleno, provozovnu a datum začátku živnosti, popřípadě datum ukončení v případě, že jde o živnost na dobu určitou. Pravidla pro ohlášení živnosti jsou pro fyzické osoby a osoby právnické rozdílná.

2.2.1 Fyzická osoba

Fyzická osoba je povinna v ohlášení živnosti uvést své jméno, adresu bydliště, rodné číslo a údaj o překážce, která by bránila v provozování živnosti. V případě provozování prostřednictvím jiné osoby je uveden odpovědný zástupce. V případě provozování živnosti zahraniční osobou je uváděno místo trvalého pobytu mimo Českou republiku.⁶ K další povinnosti při ohlášení živnosti fyzické osoby se váže doložení výpisu z rejstříku trestů ne staršího 6 měsíců podle § 6 živnostenského zákona a doklad o zaplacení správního poplatku za ohlášení, dále odborná způsobilost

³ Zákon o živnostenském podnikání JUDr. Jan Dědič, JUDr. Radim Kříž 1991 str. 5-9

⁴ Zákon o živnostenském podnikání JUDr. Jan Dědič, JUDr. Radim Kříž 1991 str. 5

⁵ Živnostenský zákon a související předpisy JUDr. Jiří Kocourek EUROUNION, s.r.o. Praha 2003 ISBN 80-7317-019-1 § 45 ods. 1

⁶ Eurounion spol. s.r.o. PRAHA ISBN 80-85858-55-X § 46 str. 38-39

osoby odpovědné za provoz živnosti⁷.

2.2.2 Právnícká osoba

Právnícká osoba při ohlášení uvádí název obchodního jména identifikačního čísla, bylo-li přiděleno, zařazení do organizační složky v případě zahraniční osoby a uvedení statutárního orgánu včetně jeho údajů totožnosti. K ohlášení je právnícká osoba povinna připojit odbornou způsobilost osob vykonávající činnost zástupce v případě řemeslné, nebo vázané živnosti a výpis z rejstříku trestů odpovědné osoby. Dále doklad o zapsání do obchodního rejstříku a čestné prohlášení zástupce, je-li uveden.

2.2.3 Změny v živnosti

V případě nabytí živnosti ve formě dědictví, nebo smrti původního majitele je možné pokračovat pod stejným jménem za dodržení podmínek uvedených v obchodním zákoníku v § 11⁸. Podle živnostenského zákona v případě smrti podnikatele se vedení živnosti stává osoba, která je zapsaná v závěti jako spolumajitel společnosti, pokud není v závěti napsáno jinak, může se jím stát pozůstalý partner, manžel⁹. V případě přeměny společnosti v jinou právníckou osobou musí být změna majitele firmy oznámena nejdéle do 15 dnů ode dne vzniku, a současně s oznámením podat žádost o novou koncesi, nebo ohlašovací živnost.

2.2.4 Zánik živnosti

Živnost zaniká smrtí podnikatele, v případě že nikdo nepokračuje v živnosti podle § 13, v případě právnícké osoby zánikem, nebo přeměnou společnosti. O zániku může také rozhodnout živnostenský úřad podle zákona 455/1991 Sb., § 58 ods. Ve znění § 58 živnostenského zákona živnostenský úřad zruší živnost například z těchto důvodů:

⁷ Zákon 455/1991Sb., živnostenský zákon v praxi ISBN 978-80-7623-615-0 str. 118 § 6 odst. 6

⁸ Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník §11 ods. 1-6

⁹ Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), § 13 pokračování po smrti podnikatele

- když podnikatel nesplňuje podmínky § 6 živnostenského zákona o udělení povolení k podnikání, dále z důvodu překážky podle § 8 téhož zákona, nebo když o to podnikatel sám zažádá.
- závažného porušení podmínek pro provozování koncese, kdy živnostenský úřad zruší, nebo pozastaví podnikatelskou činnost na návrh státní správy.
- závažného porušení podmínek pro provozování živnosti, na kterou podá stížnost správa sociálního zabezpečení v případě neplnění závazků vůči státu. Důvodem pro úplné zrušení je neprovozování činnosti v době od 4 let, pokud nebylo oznámeno přerušeno.

Živnostenský úřad je povinen oznámit zrušení živnosti na úřední desce podle místa podnikání. Uvede tam obchodní firmu, nebo název právnické osoby, nebo jméno fyzické osoby. To vše musí být uveřejněno minimálně 15 dnů¹⁰.

2.3. PROVOZOVÁNÍ ŽIVNOSTI

2.3.1 všeobecné podmínky provozování živnosti

Za provozování živnosti je odpovědný její zástupce, který splňuje podmínky § 6 živnostenského zákona, přičemž mezi kategorické požadavky zahrnujeme:

- a) dosažení věku 18 let
- b) způsobilost k právním úkonům
- c) bezúhonnost¹¹

2.3.2 provozování živnosti prostřednictvím zástupce

Odpovědným zástupcem živnosti je fyzická osoba, kterou stanoví podnikatel, na níž se váže povinnost podílet se na odpovědnosti na chodu živnosti v potřebném rozsahu, přičemž nesmí zastupovat více než čtyři podnikatele. Základní požadavky, které jsou potřeba splnit, stanoví § 6 živnostenského zákona, na jehož základě odpovědný zástupce splňuje všeobecné podmínky pro výkon odpovědného zástupce. Odpovědným zástupcem právnické osoby nesmí být osoba mající překážku

¹⁰ Zákon 455/1991Sb., živnostenský zákon v praxi ISBN 978-80-7623-615-0 § 58 odst. 1-5

¹¹ Eurounion spol. s.r.o. PRAHA ISBN 80-85858-55-X str. 20 § 6 odst. 1-4.

v provozování živnosti a osoba jakéhokoliv kontrolního orgánu, dále osoba s tímto orgánem spolupracující v jiném vztahu, nebo které bylo pozastaveno živnostenské oprávnění. Odpovědného zástupce je povinen určit podnikatel. Rozumíme tím fyzickou i právnickou osobu, nemajíc žádnou překážku ve zvláštním ustanovení § 7 živnostenského zákona. Podnikatel je povinen tuto osobu nahlásit v případě ohlašovací živnosti živnostenskému úřadu, do 15 dnů od data zahájení. Při stanovení odpovědného zástupce pro koncesovanou živnost předloží podnikatel žádost na živnostenský úřad, který o této žádosti rozhodne. V den, kdy se odpovědná osoba rozhodne svou činnost ukončit, je povinna písemně ohlásit tuto skutečnost podnikateli, a živnostenskému úřadu, kterému tuto informaci písemně prokáže. V případě ukončení činnosti odpovědného zástupce ze strany podnikatele je povinen tuto informaci sdělit živnostenskému úřadu nejpozději do 15 dnů od ukončení činnosti. Je možností, aby živnost vykonávala svou činnost bez odpovědného zástupce po dobu nezbytně nutnou, nejdéle však do 15 dnů. Po uplynutí této doby musí být jmenován nový odpovědný zástupce.¹²

2.3.3 zvláštní podmínky provozování živnosti

Zvláštními podmínkami provozování živnosti je odborná, nebo jiná způsobilost, pokud zákon a zvláštní předpisy nestanovují jinak.¹³ Zvláštní podmínkou v tomto případě rozumíme odbornou způsobilost při ohlášení živnosti, nebo podání žádosti o koncesi. Tyto podmínky se týkají řemeslných, vázaných a koncesních živností. Výjimkou je provozování živnosti průmyslovým způsobem, kdy živnostník svou odbornou způsobilost dokazuje v průběhu živnosti.

2.3.4 provozování živnosti průmyslovým způsobem

Tento způsob vykonávání podnikatelské činnosti nebyl zvláštním způsobem, řídil se však jinými pravidly, než je dáno u ostatních živností. Dnes už je tento způsob zrušen. Zatímco u běžných živností jsme byli zvyklí na vedení fyzické, nebo právnické osoby a odpovědného zástupce tj. podnikatele, u provozování průmyslovým způsobem bylo vedení rozděleno na několik částí a nebylo vázáno povinností přesně

¹² Zákon 455/1991Sb., živnostenský zákon v praxi ISBN 978-80-7623-615-0 § 11 odst. 1-9 str. 123-125

¹³ Živnostenský zákon s komentářem Mgr. Věra Babšická ISBN 80-7273-011-8

určit svůj podnikatelský záměr, ovšem název by měl odpovídat konečnému produktu. Při provozování tohoto druhu způsobu podnikatel v případě ohlašovacích živností nemusel předkládat odbornou způsobilost, nýbrž byl zodpovědný za osoby, které zaměstnával.

2.3.5 Překážky v provozování živnosti

Překážkou v provozování živnosti rozumíme zákonem dané omezení, nebo zrušení soukromé činnosti. Omezení činnosti může trvat tři roky. Existují dva způsoby překážek. V první řadě po rozhodnutí soudu o konkursu musí být ukončena činnost. Soud může takto rozhodnout z důvodu, že fyzická nebo právnická osoba nemohou provozovat živnost po dobu 3 let poté, co na ní byl vyhlášen konkurs proto, že bylo splněno rozvrhové usnesení, nebo že majetek úpadce nepostačuje k úhradě nákladů konkursu. Byl-li konkurs zrušen z jiného důvodu, překážka k provozování živnosti uvedená v odstavci 1, odpadá právní mocí rozhodnutí o zrušení konkursu.¹⁴

2.4. DRUHY ŽIVNOSTÍ

Druhy živností rozeznáváme do tří skupin. Každá živnost ze skupiny ohlašovací na sebe váže jisté povinnosti, které každý začínající podnikatel musí splnit, aby mohl začít svou živnost provozovat.

2.4.1 Živnosti ohlašovací

Typy ohlašovacích živností jsou ty, které mohou být provozovány jen po ohlášení. Do této skupiny patří:

vázaná- do této skupiny můžeme zařadit více než 50 živností, přičemž tyto obory dále rozdělujeme do 8 skupin. Každá vázaná živnost je spojená s výrobou elektrických a mechanických strojů detailně uvedených v druhé příloze č.2. a dále masérské, rekondiční a regenerační služby.

¹⁴ Živnostenský zákon s komentářem Mgr. Věra Babšická ISBN 80-7273-011-8 § 8 ods. 2

řemeslná- za řemeslné živnosti považujeme řemeslnou výrobu, kde je odvedená řemeslná práce výslovně zmíněná v příloze 1. Odbornou způsobilost upravuje § 21 a doklady o odborné způsobilosti § 22¹⁵.

volná- za živnost volnou považujeme jen ty, jež nemají povahu ostatních živností. Není zde nutnost předkládat odbornou způsobilost jako je to v případě řemeslných a vázaných, je ale nutné splnit všeobecné podmínky. Od 1. 7. 2008 je pouze jedna vázaná živnost, kterou je výroba, obchod a služby neuvedených v přílohách 1-3 živnostenského zákona.

2.4.2 Živnosti koncesované

Druhy koncesovaných živností rozdělujeme do 36 skupin, přičemž odbornou způsobilost a ostatní náležitosti upravuje příslušný zákon č § 27, kdy platí že:

- občan České republiky, nebo jiného členského státu Evropské unie může prokázat odbornou způsobilost dokladem o uznání odborné kvalifikace vydaným uznávacím orgánem podle zákona o uznávání odborné kvalifikace.¹⁶

2.4.3. Rozsah živnostenského oprávnění

Živnostenské oprávnění všeobecně upravuje náplň práce živnostníka na základě jeho živnostenského listu a koncesní listině, přičemž se dále posuzuje, jaké je jeho obsahové vymezení, tj. živnost obchodní, výrobní a poskytujících služby. V případě že dochází k pochybnostem v jeho práci, jež má uvedenu v jeho živnostenském listě nebo koncesní listině, rozhoduje o dalším postupu živnostenský úřad, který požádá o spolupráci další úřady.¹⁷

Tento všeobecný rozsah stanovuje vláda České republiky, jež svým rozhodnutím ustanovuje náplň volných živností. Dle § 73a¹⁸.

¹⁵ Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) 21-22

¹⁶ Zákon 455/1991Sb., živnostenský zákon v praxi ISBN 978-80-7623-615-0 str. 130 § 27

¹⁷ JUDr. Irena Fleischamnová, Ing. Venuška Jandová zákon o živnostenském podnikání ISBN 80-86-24-X ORAC 2001 §28 str. 44

¹⁸ [http://www.zakonycr.cz/seznamy/455-1991-Sb-zakon-o-zivnostenskem-podnikani-\(zivnostensky-zakon\).html](http://www.zakonycr.cz/seznamy/455-1991-Sb-zakon-o-zivnostenskem-podnikani-(zivnostensky-zakon).html)

2.4.4. Rozdělení živností podle druhu podnikání

- obchodní
- výrobní
- poskytující služby

V případě obchodních živností se podnikatel stává obchodníkem se zbožím, tj. nákupem za účelem prodeje a dalšího zisku, proto jejich splňuje charakter živností volných, velkoobchodu a maloobchodu, ve kterých smí mít zboží různých výrobců a druhů.¹⁹ V současné době se prodej zboží podporuje různými způsoby, např. možností dojednání výhradního obchodního zastoupení. Tyto akty smí vykonávat jménem firmy obchodní zástupce.²⁰ Jeho povinností je se svým klientem domluvit všechny náležitosti ohledně dodávky a ceny zboží. V případě uzavření této smlouvy prodejce nesmí ve svém skladě mít žádné jiné zboží, které by mělo stejný charakter²¹

U živnosti výrobní se podnikatel stává společně s výrobcem zboží i prodejcem. Výrobce si svůj druh zboží smí opatřit vlastním štítkem, a s tím ho prodávat mezi ostatním druhem zboží, pokud má podobný charakter²².

Živnost poskytující služby je dnes poměrně hojně rozšířeným typem. Rozumíme tím provoz živností k uspokojování různých potřeb osob. Velmi s tímto podnikáním druhem souvisí obchodní činnost²³.

2.5 Provozovny

Provozovnou se pro účely zákona rozumí prostor, v němž je živnost

¹⁹ JUDr. Irena Fleischamnová, Ing. Venuška Jandová zákon o živnostenském podnikání ISBN 80-86-24-X ORAC 2001 §28 str. 49

²⁰ <http://www.zakonycr.cz/seznamy/513-1991-Sb-obchodni-zakonik.html> § 652 ods. 1 o obchodním zastoupení

²¹ <http://www.zakonycr.cz/seznamy/513-1991-Sb-obchodni-zakonik.html> § 655 ods. 1 o obchodním zastoupení

²² Živnostenský zákon a související předpisy JUDr. Jiří Kocourek EUROUNDION, s.r.o. Praha 2003 ISBN 80-7317-019-1

²³ Živnostenský zákon a související předpisy JUDr. Jiří Kocourek EUROUNDION, s.r.o. Praha 2003 ISBN 80-7317-019-1 § 46

provozována. Za provozovnu se považuje i automat, nebo obdobné zřízení sloužící k prodeji zboží, nebo poskytování služeb a mobilní provozovna.²⁴

Jako provozovnu můžeme označit automat i více míst, na kterých podnikatel provozuje svou činnost např.: pojízdná provozovna se živnostenským oprávněním jen na dobu určitou, která není na stálém místě déle než 3 měsíce, nebo pobočku firmy, na které jsou uvedeny údaje vyplývající ze živnostenského zákona, přičemž místo, kde bude podnikatel provozovat svou činnost, popřípadě ukončení, je povinen oznámit živnostenskému úřadu do 15 dnů.

2.6. Povinnosti cizích osob vykonávající podnikatelskou činnost

V České republice smí provozovat svou činnost a poskytovat své služby fyzické a právnické osoby členských států Evropské unie, které upravuje § 69a zákona 455/1991 Sb.

- Právnická osoba smí dočasně provozovat svou činnost a služby na území České republiky dle Smlouvy o založení Evropského společenství článku 49-55. O dokladu o odborné způsobilosti odpovídá jí stanovená úřední osoba.

- Provozování živnosti fyzické osoby je schváleno živnostenským úřadem po doložení odborné způsobilosti uznávacímu orgánu dle zákona 18/2004 § 36a odst. 2.

2.7. Živnostenské úřady

Kontrolu živnostníků provádějí živnostenské úřady v rámci jejich kompetence. Živnostenské úřady jsou podle §1 zákona 570/1991Sb. Ve znění do 31. 12. 2002:

- Obecní živnostenské úřady
- Okresní živnostenské úřady
- Živnostenské odbory na území města Prahy a jejich městských částí
- Živnostenské odbory na území hlavního města Prahy
- Živnostenský úřad České republiky (Ministerstvo pro místní rozvoj)

²⁴ Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)§ 17 Ods. 1

Tato struktura se ale zásadním způsobem změnila dne 1. 1. 2003. Ve znění zákona 570/1991Sb. tím, že se okresní živnostenské úřady přeměnily v krajské. Touto změnou se částečně změnila i jejich působnost a také nejvyšší odbor, kterým se stalo Ministerstvo obchodu a průmyslu.

V současné době jsou v činnosti:

- Obecní živnostenské úřady
- Krajské živnostenské úřady
- Živnostenský úřad České republiky

2.7.1. Působnost živnostenských úřadů

Působnost živnostenských úřadů byla stanovena zákonem č. 570/1991 Sb., živnostenských úřadech, který vstoupil v platnost, stejně jako živnostenský zákon, dne 1. 1. 1992. V tomto zákoně bylo stanoveno, co byly živnostenské úřady, jakou činnost vykonávají a jaké měly pravomoci. Tento zákon byl několikrát novelizován a zjednodušen.

Struktura a působnost živnostenských úřadů byla stanovena zákonem č. 570/1991Sb., o živnostenských úřadech do 31. 12. 2002. Živnostenskými úřady byly:

- okresní živnostenské úřady, kterými byly samostatné referáty okresních úřadů
- obecní živnostenské úřady, kterými byly samostatné odbory pověřených obecních úřadů
- na území hlavního města Prahy samostatné živnostenské odbory pověřených úřadů městských částí
- na území hlavního města Prahy samostatný živnostenský odbor Magistrátního úřadu hlavního města Prahy.
- Živnostenský úřad České republiky.

Jaké činnosti jednotlivé živnostenské úřady vykonávaly a jaké kompetence jim byly dány, bylo též stanoveno v zákoně o živnostenských úřadech. S výjimkou živnostenského úřadu České republiky, který nebyl zřízen, ale byl vykonáván

ministerstvem průmyslu a obchodu.

- obecní živnostenský úřad

Zprostředkovává činnosti určené zákonem 455/1991Sb., v živnostech ohlašovacích a volných s výjimkou živností provozovaných průmyslovým způsobem a ukládá pokuty za porušení povinností podle živnostenského zákona dle § 61, 63a a 65 odst. 1.

- Okresní živnostenský úřad

Zprostředkovává činnosti uvedené v živnostenském zákoně týkajících se živností koncesovaných, řemeslných, vázaných a provozovaných průmyslovým způsobem. Smí v rozsahu těchto živností udělovat pokuty a rozhoduje o odvolání proti rozhodnutí obecního úřadu.

- Živnostenské úřady na území města Prahy

Tyto úřady vykonávají funkce okresních a obecních úřadů na území hlavního města, rozhodují o odvolání proti rozhodnutím a vedou živnostenský rejstřík.

- Živnostenský úřad České republiky

Je ústředním odborem kontrolujícím činnost všech živnostenských úřadů, má přehled o všech registrovaných podnikatelích a smí si vyžádat vyjádření a stanoviska živnostenských úřadů, které jej vydají živnostenskému úřadu do 15 dnů.

Působnost živnostenských úřadů od 1. 1. 2003:

- Obecní živnostenský úřad

Je registrační místo pro podnikatele, přijímá přihlášky k registraci, oznámení v oblasti sociálního zabezpečení od fyzických a právnických osob, přičemž je dále

provozovatelem živnostenského rejstříku.

- Krajský živnostenský úřad

Tento úřad vykonává kontrolní a koordinační činnost nad obecními úřady, rozhoduje o odvolání vůči rozhodnutím obecního úřadu, dále spolupracuje s příslušnými správními orgány provozujícími živnostenské podnikání a má právo vyžadovat vyjádření od ústředních orgánů.

- Živnostenský úřad České republiky

Tento úřad řídí kontrolní a metodickou činností krajský živnostenský úřad a má právo nařídít kontrolu, také rozhoduje jako správní orgán první instance. V současné době tento úřad vykonává Ministerstvo obchodu a průmyslu.

3. KONTROLA ŽIVNOSTÍ

Kontrolu podnikatelů, tj. právnických a fyzických osob, provádějí živnostenské úřady v souladu s částí pátou živnostenského zákona, kde je upravena živnostenská kontrola a pokuty, dříve a dle současné platné právní úpravy správní delikty. Živnostenské úřady mohou též vykonávat kontrolní činnost společně s jinými úřady státní správy, kupříkladu s Českou obchodní inspekcí, Celním ředitelstvím nebo s odbory životního prostředí. Každý živnostenský úřad má svojí působnost v rámci kontroly podle zákona 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech, ve znění pozdějších předpisů.

Krajský živnostenský úřad vykonává řídicí, koordinační, kontrolní a metodickou činnost, a to včetně výkonu funkce centrálních registračních míst a jednotných kontaktních míst.²⁵ Obecním živnostenským úřadům ve svém správním obvodu může krajský živnostenský úřad nařídít provedení živnostenské kontroly.²⁶ Krajský živnostenský úřad dále rozhoduje o odvolání o prováděných kontrolách jejími pracovníky a spolupracuje s dalšími správními orgány.

²⁵ Zákon č.: 570/1991Sb., ve znění do 31. 12. 2002 a ve znění od 1. 1. 2003

²⁶ Zákon č. 570/1991 Sb. Zákon České národní rady o živnostenských úřadech §3
<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-570>

V páté části zákona 455/1991 Sb., je v § 60a stanoveno, že živnostenskou kontrolu provádějí živnostenské úřady v rámci své činnosti a sledují, zda a jak jsou plněny povinnosti stanovené podnikatelům nejen živnostenským zákonem., ale též stanovené zvláštními právními předpisy, vztahujícími se k živnostenskému podnikání. Hlavním cílem každé kontroly podnikatele je zjištění, jak provozuje svou živnost.

V § 60b je pak dále uvedeno, že kontrolní činnost vykonávají zaměstnanci živnostenských úřadů, že při kontrolní činnosti mohou pořizovat zvukové a obrazové záznamy a mohou ke kontrole přizvat zástupce dalších orgánů. Výkon živnostenské kontroly se řídí zvláštním zákonem, kterým je zákon č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon upravuje v ustanoveních § 8 až 26 základní pravidla kontrolní činnosti, tak zvaný kontrolní řád a ten upravuje jak práva a povinnosti kontrolovaných osob i kontrolních pracovníků, tak i vlastní výkon kontroly. Každý podnikatel si ke kontrole své činnosti může pozvat třetí osobu, která má právo být přítomna při průběhu kontroly. Živnostník má při kontrole zaručenou nedotknutelnost jeho pracoviště, je ale povinen kontrolním úřadům zpřístupnit všechna místa za účelem kontroly.

Jiné postavení v kontrolní činnosti má krajský živnostenský úřad, který vykonává řídicí, koordinační, kontrolní a metodickou činnost, a to včetně výkonu funkce centrálních registračních míst a jednotných kontaktních míst, vůči obecním živnostenským úřadům ve svém správním obvodu; ²⁷ obecním živnostenským úřadům ve svém správním obvodu může nařídit provedení živnostenské kontroly.²⁸ Krajský živnostenský úřad dále rozhoduje o odvolání proti rozhodnutí obecních živnostenských úřadů ve svém správním obvodu a spolupracuje s dalšími správními orgány.

3.1. Povinnosti podnikatele

²⁷ Zákon č.: 570/1991Sb., ve znění do 31. 12. 2002 a ve znění od 1. 1. 2003

²⁸ Zákon č. 570/1991 Sb. Zákon České národní rady o živnostenských úřadech §3
<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-570>

V živnostenském zákoně je stanoveno, jaké povinnosti musí podnikatel dodržovat a plnit. Jsou to zejména povinnosti stanovené § 31 živnostenského zákona a dále § 17 odst. 3, 4, 7, 8, a 9 živnostenského zákona týkající se provozoven a § 49 a 56, podle kterých je podnikateli uložena povinnost ohlásit všechny změny a doplnění týkající se údajů a dokladů, které jsou stanoveny pro ohlášení, tj. kromě těch, které jsou zapsané v jiných registrech. Nemusí hlásit např. změnu bydliště, když jí oznámil na registru obyvatel. Tato změna se elektronicky dostane na živnostenský úřad sama. Musí ale oznámit změnu provozovny, nebo přerušeni živnosti.

- Každá fyzická a právnická osoba provozující živnost má za povinnost viditelně označit svojí provozovnu trvale a zvenčí obchodní firmou nebo názvem (v případě právnické osoby) nebo jménem a příjmením podnikatele (v případě fyzické osoby) a jeho identifikačním číslem. Dále musí být na provozovně určené pro prodej zboží nebo poskytování služeb spotřebitelům, např. provozovna kadeřnictví, prodejna obuvi apod., uvedena odpovědná osoba za provozovnu a musí být uvedena prodejní nebo provozní doba.²⁹

- Podnikatel, který je zodpovědný za provoz své činnosti poskytující sužby nebo prodej zboží je povinen uchovávat doklady o nabytí zboží k předložení kontrolnímu úřadu. V případě že zboží nabyt jiným způsobem bez dokladu, například do zástavy, musí jej viditelně a jasně označit výrobním číslem a štítkem z důvodu jednoduché identifikace, pokud tomu tak není, nesmí jej přijmout za svůj. Dále musí v provozní době při styku s odběrateli zajistit v případě odpovědného zástupce dle §11 zákona 455/1991 Sb. podmínky vztahující se na znalost českého, nebo slovenského jazyka a dále jejich trestnou bezúhonnost. Tyto osoby jsou v případě kontroly povinny na vyzvání kontrolních úřadů prokázat svou totožnost.³⁰

- Podnikatel je povinen na jakýkoliv druh zboží vystavit doklad na přání jeho zákazníka, kde musí být uvedeno: název firmy, identifikační číslo, datum prodeje zboží, nebo služby a cena.³¹

²⁹ Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) § 31

³⁰ Zákon č. 455/1991 Sb. § 31 ods. 3-6

³¹ Zákon č. 455/1991 Sb. § 31 ods. 14

- V případě, že se podnikatel rozhodne svou živnost přerušit, musí tuto skutečnost písemně oznámit živnostenskému úřadu, který jeho činnost pozastaví dnem, kdy dopis dostane do rukou příslušná osoba, která tuto skutečnost zapíše do rejstříku. Podnikatel je v době přerušování povinen řídit se zákonem 455/1991 Sb. § 17 odstavcem 4 a 8 o provozovně. V případě dalšího provozování živnosti smí pokračovat po doručení dopisu o schválení od živnostenského úřadu.³²

- V případě dotazu živnostenského úřadu, zda podnikatel provozuje svou činnost, je povinen doložit doklady o jejím provozování. V případě, že podnikatel ukončí svou činnost, je povinen konec oznámit na živnostenském úřadě, vypořádat se zbylými závazky a dále být připraven po dobu 4 let po ukončení činnosti na výzvu živnostenského úřadu předložit veškeré údaje o stěhování provozovny.³³

Další povinností podnikatele v oblasti kontroly je součinnost s příslušnými pracovníky, kteří u něj provádí kontrolu v daném rozsahu dle § 14.:

Kontrolované osoby jsou povinny vytvořit základní podmínky k provedení kontroly, zejména jsou povinny poskytnout součinnost odpovídající oprávněním kontrolních pracovníků uvedeným v § 11 písm. a-f a h tohoto zákona. Fyzické osoby nemají povinnost podle § 11 písm. d zákona v případech, kdyby jejím splněním způsobily nebezpečí trestního stíhání sobě nebo osobám blízkým.

Kontrolované osoby jsou povinny v nezbytném rozsahu odpovídajícím povaze jejich činnosti a technickému vybavení poskytnout materiální a technické zabezpečení pro výkon kontroly.³⁴

O kontrolním zjištění se pořizuje protokol, který obsahuje zejména popis zjištěných skutečností s uvedením nedostatků a označení ustanovení právních předpisů, které byly porušeny.

V protokole se uvádí označení kontrolního orgánu a kontrolních pracovníků na kontrole zúčastněných, označení kontrolované osoby, místo a čas provedení

³² Zákon č. 455/1991 Sb. § 31 ods. 12, 13

³³ Zákon č. 455/1991 Sb. § 31 ods. 15, 16

³⁴ <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-570> Zákon 552/1991Sb. § 14 o státní kontrole

kontroly, předmět kontroly, kontrolní zjištění, označení dokladů a ostatních materiálů, o které se kontrolní zjištění opírá. Protokol podepisují kontrolní pracovníci, kteří se kontroly zúčastnili.³⁵

Proti protokolu může kontrolovaná osoba podat písemné a zdůvodněné námitky, a to ve lhůtě pěti dnů ode dne seznámení s protokolem, nestanoví-li kontrolní pracovník lhůtu delší.³⁶

3.2. Průběh kontroly živnostenského úřadu

Pracovníci úřadu vykonávající kontrolu jsou oprávněni:

- vstupovat do objektů, na pozemky patřící podnikateli, a jiných prostor, které jsou podřízeny kontrole
- požadovat originální doklady paměti a dalších písemností ve stanovené lhůtě
- požadovat po kontrolovaných osobách související pravdivé informace
- zajišťovat v odůvodněných případech dokumenty, které musí kontrolované osobě písemně potvrdit.
- po zjištění o přestupcích zajistit od kontrolovaných osob písemnou zprávu o odstranění nedostatků.
- udělovat pořádkové pokuty na základě zjištěných nedostatků³⁷

3.3. Povinnosti kontrolních pracovníků

Pracovníci kontrolního úřadu jsou povinni:

- zjistit skutečný stav věci, jejichž zjištění jsou kontrolní pracovníci povinni doložit doklady.
- oznámit kontrolované osobě začátek kontroly
- šetřit práva a právem chráněné zájmy kontrolované osoby

³⁵ <http://www.verejnesbirky.cz/index.php?cmd=page&id=32> Zákon 552/1991Sb. § 15 o státní kontrole

³⁶ <http://www.verejnesbirky.cz/index.php?cmd=page&id=32> Zákon 552/1991Sb. § 17 o státní kontrole

³⁷ <http://www.verejnesbirky.cz/index.php?cmd=page&id=32> zákon 552/1991Sb. o státní kontrole § 12 a-f

- neprodleně předat převzaté doklady kontrolované osobě, pokud pominuly

Důvody převzetí:

- zajistit řádnou ochranu odebraných originálních dokladů proti jejich ztrátě
- pořizovat protokol o kontrole
- zachovávat mlčenlivost o zjištěných údajích³⁸

3.4. Vývoj právní úpravy živnostenské kontroly od roku 1989

V roce 1991, kdy se v České republice začalo podporovat soukromé podnikání soukromých fyzických osob, byli podniknuty kroky k podpoření tržní ekonomiky, odstranění státního monopolu a postupné otevírání hranic a směřování ekonomiky na západ. Musely se postupně upravit zákony (živnostenský zákon ještě neplatil) v oblastech kontroly a jejích postihů.

Přechod k tržní ekonomice si objektivně vyžadoval koncepčně a systémově jinou právní úpravu, než byl dosavadní stav. Především bylo nutné překonat pojetí státu jako hlavního regulátora a konstituovat nezávislé a rovnoprávné tržní subjekty, které byly vlastníky i nositeli podnikatelského rizika. Vztahy mezi nimi bylo třeba regulovat normami soukromého práva a stanovit stejné podmínky podnikání v normách práva veřejného.³⁹

3.4.1. znění zákonem č.: 455/1991 Sb. do roku 1995

V souladu s rozhodnutím Československé federativní republiky byl živnostenský zákon novelizován kvůli potřebám tržní ekonomiky. Hlavní změny se dočkal občanský zákoník. Cílem novely živnostenského zákona bylo vytvořit ideální podmínky pro vznik soukromého podnikání, které nebylo doposud podporováno, ba naopak potlačováno různými plánovacími předpisy. Největším přínosem pro poskytování služeb a prodej zboží se nejvíce zasloužil zákon 105/1990 Sb., o soukromém podnikání občanů upravující podnikání fyzických osob. Předmětem

³⁸ Zákon 552/1991Sb. o státní kontrole § 12 Odst. 1, 2 a-f <http://www.podnikatel.cz/zakony/zakon-c-200-1990-sb-zakon-o-prestupcich/cele-zneni/>

³⁹ Zákon o živnostenském podnikání JUDr. Jan Dědič, JUDr. Radim Kříž 1991 Str. 6.

podnikání fyzické osoby mohlo být cokoliv poskytování služeb i výrobní činnost.

Právnícké osoby a jejich podnikatelské činnosti upravoval dříve hospodářský zákoník č. 103/1990 Sb., jehož obsah brzy převzal zákoník občanský. Je nutno říci, že hospodářský zákoník upřednostňoval právnícké osoby před soukromými podnikateli. Působnost hospodářského zákoníku měla svou podstatu, protože upravovala i postup jak se vyhnout předpisům o odborné kvalifikaci vedoucího.

Hlavním cílem živnostenského zákona návrhu a jeho změnami bylo postavit v rovnost jednotlivé podnikatele, ať se jedná o jednotlivce, nebo právnícké osoby.⁴⁰

3.4.2. Znění zákonem od 1. 1. 1996

První zásadní změna v zákoně 455/1991 Sb., týkající se kontrolní činnosti, nastala změnou provedenou zákonem č. 286/1995 Sb. Touto novelou živnostenského zákona byla vložena do živnostenského zákona Hlava I Živnostenské kontroly s příslušnými ustanoveními, kterými jsou - § 60 písmen a, b, c:

- § 60a - Kontrolu živnostníků v oblasti plnění povinností provádí příslušný živnostenský úřad v zákonné úpravě stanovené zákonem 455/1991 Sb. Při kontrole tohoto typu může živnostenský úřad chtít předložit doklady o splnění povinností, které ukládá živnostenský zákon. Příslušnost kontrolních úřadů řídicí se zákonem č.: 570/1991Sb. upravující kontrolní činnost příslušných úřadů v územní působnosti určí, jaký úřad je oprávněn provést kontrolu podle druhu živnosti. Hlavním cílem bylo zjistit, zda nedochází k neoprávněnému podnikání, a v případě tohoto zjištění věc postoupit dále k okresnímu úřadu.

- § 60b - Dle znění tohoto ustanovení kontrolní činnost vykonávají pracovníci živnostenských úřadů a ke kontrole smí přizvat třetí osobu jako zástupce dalšího orgánu. Výkon kontroly je stanoven zákonem ČNR č.: 552/1991, o státní kontrole ve znění zákona 166/1993 Sb.

- § 60c - Podnikatel taktéž smí přizvat třetí nezávislou osobu, přičemž její

⁴⁰ JUDr. Alexej Kohout JUDr. Eva Horzinková Živnostenský zákon Linde Praha a.s. str. 4-9.

nepřítomnost není důvodem pro přerušení kontroly.⁴¹

Další změnou v tomto zákoně vláda vložila další odstavce týkající se neoprávněného podnikání fyzických osob pod § 63a odst. 1-5 ve znění:

- Možnost udělení pokuty fyzické osobě za neoprávněné podnikání bez živnostenského oprávnění k živnosti volné ve výši až 50 000Kč.⁴²
- Udělení pokuty fyzické osobě za provozování živnosti bez živnostenského oprávnění k živnosti řemeslné nebo vázané ve výši až 100 000Kč.⁴³
- za provozování živnosti koncesované bez živnostenského oprávnění je možná pokuta uložená fyzické osobě ve výši až 200 000Kč.
- určení výše pokuty se stanovuje podle závažnosti, způsobu a době trvání neoprávněného podnikání, následkům protiprávního jednání a přihlíží se k výši získaného majetku.⁴⁴

Pracovníci živnostenských úřadů mohou též uložit postihy pro podnikatele za delikty, které jsou obsaženy v § 65 zákona 455/1991Sb. a to ve výších od 10 000 až 100 000 Kč, záležící na míře porušení ustanovení tohoto zákona. Mezi nejhrubší porušení je považováno neustanovení odpovědného zástupce, když stanoven být měl, a podmínky dále uvedené v § 11 odst. 8 a § 31 odst. 6, 7. Za činnost odpovědného zástupce, resp. ukončení jeho činnosti pro ohlašovací živnost a neohlášení této skutečnosti příslušnému orgánu, kdy je sazba pokuty nižší o polovinu z nejvyšší. Živnostenský úřad podle ustanovení zákona 455/1991Sb. § 65 odst. 4 smí uložit odpovědnému zástupci za jeho zjištěnou deliktní činnost pokutu až do výše 50 000Kč., záležící na míře a délce zjištěného zavinění a jeho dopad. K těmto případným okolnostem může živnostenský úřad přihlédnout.⁴⁵ K ukládání pokut jsou oprávněni pracovníci živnostenského úřadu. Pokuty je možné vymáhat dvěma způsoby. Podle zákona o správě daní a poplatcích 4.: 337/1992 odst. 6., nebo je možné uložit blokovou pokutu, kterou vybírá živnostenský úřad na místě, ale pouze v případě že je

⁴¹ SRBOVÁ/STAŠA živnostenský zákon 455/1991Sb. § 60 a, b, c str. 32 ISBN 80-7179-067-2

⁴² Mgr. Věra Babšická ZÁKON O ŽIVNOSTENSKÉM PODNIKÁNÍ A ZÁKON O ŽIVNOSTENSKÝCH ÚŘADECH s komentářem ISBN 80-85967-21-9 POLYGON Str. 156 §63a odst. : 1.

⁴³ Mgr. Věra Babšická ZÁKON O ŽIVNOSTENSKÉM PODNIKÁNÍ A ZÁKON O ŽIVNOSTENSKÝCH ÚŘADECH s komentářem ISBN 80-85967-21-9 POLYGON Str. 156 §63a odst. : 2.

⁴⁴ Mgr. Věra Babšická ZÁKON O ŽIVNOSTENSKÉM PODNIKÁNÍ A ZÁKON O ŽIVNOSTENSKÝCH ÚŘADECH s komentářem ISBN 80-85967-21-9 POLYGON Str. 156 §63a odst. : 4 a 5.

⁴⁵ Mgr. Věra Babšická ZÁKON O ŽIVNOSTENSKÉM PODNIKÁNÍ A ZÁKON O ŽIVNOSTENSKÝCH ÚŘADECH s komentářem ISBN 80-85967-21-9 POLYGON Str. 160-161 §65.

spolehlivě zjištěno, že je přestupek spáchán a je jej možné vyřídit na místě, přičemž podnikatel se nemůže proti této pokutě odvolat.⁴⁶

Pokud se podnikateli stane, že jím vykonaný přestupek není možné vyřešit blokovou pokutou, řeší jej živnostenský úřad tím, že musí být zahájeno správní řízení, jehož výsledkem je rozhodnutí, které nabývá právní moci. Dle správního řádu správní orgán rozhoduje bez zbytečného odkladu nejpozději do 30-ti dnů, může však být prodlouženo v určitých případech. Podnikateli zašle písemnost s rozhodnutím o porušení. V součinnosti kontrolních úřadů se státní správou tyto úřady zasílají živnostenským úřadům opisy rozhodnutí, které pojednávají o vážných porušeních podnikatele ve lhůtě do 30 dnů od nabytí právní moci. A na základě těchto písemností příslušné živnostenské úřady informují příslušné orgány dozorující nad přestupky, které podnikatel spáchal.⁴⁷ Řízení ve věci o přestupku řeší zákon o správním řízení, pokud živnostenský zákon nestanoví jinak.⁴⁸ Tento úřad může:

- uložit pokutu 10 000Kč v případě nepřítomnosti v době kontroly bez uvedení závažného důvodu a to i opakovaně.⁴⁹

- V případě že podnikatel nemá v České republice jen organizační složku, nebo jen sídlo a nebyl zastížen jím stanovený odpovědný zástupce, posílá živnostenský úřad dopis přímo do vlastních rukou do zahraničí.⁵⁰

- Veškeré řízení živnostenského úřadu se jedná v českém jazyce. V případě že podnikatel nemluví česky, je povinen zajistit tlumočnicka a to na svoje náklady.⁵¹

3.4.3. Znění zákonem č.: 356/1999 Sb. od 1. 3. 2000

Počátkem roku 2000 se v živnostenském zákoně objevily změny v podnikání pro právnické osoby ve smyslu výši postihů za zjištěné nedostatky v provozování

⁴⁶ SRBOVÁ/STAŠA živnostenský zákon 455/1991Sb. § 66 odst. 3 a 4 str. 35 ISBN 80-7179-067-2

⁴⁷ SRBOVÁ/STAŠA živnostenský zákon 455/1991Sb. § 68 odst. 1, 2

⁴⁸ SRBOVÁ/STAŠA živnostenský zákon 455/1991Sb. § 71 odst. 1 str. 35 ISBN 80-7179-067-2

⁴⁹ Mgr. Věra Babšická ZÁKON O ŽIVNOSTENSKÉM PODNIKÁNÍ A ZÁKON O ŽIVNOSTENSKÝCH ÚŘADECH s komentářem ISBN 80-85967-21-9 POLYGON Str. 171 §71 odst. 2

⁵⁰ Mgr. Věra Babšická ZÁKON O ŽIVNOSTENSKÉM PODNIKÁNÍ A ZÁKON O ŽIVNOSTENSKÝCH ÚŘADECH s komentářem ISBN 80-85967-21-9 POLYGON Str. 171 §71 odst. 3

⁵¹ SRBOVÁ/STAŠA živnostenský zákon 455/1991Sb. § 71 odst. 2-4 str. 36

jejich živnosti.

K datu 1.5. 2000 byl v živnostenské kontrole zákon doplněn § 60 o písmeno d, které pojednává o nedostatecích zjištěných při kontrole živnostenského úřadu, který může podnikateli uložit nápravu formou rozhodnutí ve správním řízení, jehož výsledkem je rozhodnutí, proti kterému se může odvolat formou odvolání⁵²

Z důvodu zjištění častějších přestupků, byl odstavec doplněn o § 62, určující výši pokut právnickým osobám provozující živnost bez živnostenského oprávnění v závislosti na tom, jakou živnost provozují a jakou míru spáchaný delikt měl. V případě živnosti:

- volné může ŽÚ udělit pokutu až 500 000Kč.
- řemeslné nebo vázané může ŽÚ udělit až 750 000Kč.
- koncesované může ŽÚ udělit pokutu až 1 000 000Kč.

Změna se týkala § 65 ve znění odstavce 2, o výši pokuty ve výši až 1 000 000Kč., v případě zjištění o porušení § 31 o odpovědném zástupci. ŽÚ na místě smí zvážit všechny možné okolnosti o této výši pokuty, a dále má pravomoc o udělení blokové pokuty ve výši 5 000Kč. Dle § 66 odst. 5.

Ve znění tohoto zákona byl přidán odstavec 2 v § 66 o možnosti uložení pokuty o zjištění o neoprávněném podnikání ve lhůtě do jednoho roku od doby, kdy se ŽÚ dozvěděl.

3.4.4. Znění zákonem č.: 119/2004 Sb. od 19. 3. 2004

V roce 2004 byl živnostenský zákon ohledně kontroly změněn dvakrát. První změna se týkala povinností podnikatele přidáním odstavce 9-16 o provozovně a odpovědném zástupci v § 31 a druhá podnikání fyzických a právnických cizích osob

⁵² Živnostenský zákon Mgr. Věra Babšická znění k 1.1.2000 str. 115 ISBN 80-011-8

v České republice v rámci vstupu České republiky do Evropské unie. V souladu s touto zásadní změnou bylo pro podnikatele zásadní vládní přijetí zákona o elektronickém podpisu. Tento zákon byl přínosem pro podnikatele v tom, že veškerá data v elektronické čtečce jsou spojena jen s konkrétní osobou. Tento systém ulehčuje práci při identifikaci určitého zboží, včetně jeho množství.⁵³ Hlavním cílem těchto dvou změn bylo zjednodušit nově začínajícím podnikatelům vstup do podnikání prostřednictvím odpadnutí administrativních povinností.

Povinností podnikatele je doložit kontrolním pracovníkům způsob nabytí zboží jak staršího, nebo i do zástavy a vést o něm evidenci. Tím máme na mysli viditelné označení výrobku, včetně viditelného popisu. V rámci zjištění informací o daném výrobku může být použita i elektronická čtečka dle zákona 227/2000Sb. V případě že podnikatel odmítne výrobek podrobit kontrole, nesmí jej koupit, ani přijmout za svůj. Při nedodržení tohoto pravidla může živnostenský úřad udělit pokutu až 1 000 000Kč. Výši pokuty přesně určuje nový odstavec č.: 2 v §65. U vedení evidence osob právnických a fyzických jsou jiné požadavky. O fyzické osobě jsou vedeny údaje o trvalém bydlišti, jméně a ověřeném dokladu totožnosti. O právnické osobě vedeme evidenci o jejím sídle, identifikačním čísle, popřípadě čísla uděleného v zahraničí. Tyto údaje je podnikatel povinen skladovat po dobu 5-ti let ode dne podpisu smlouvy.⁵⁴

3.4.5. Znění zákonem č.: 444/2005 Sb. od 1. 1. 2006

Počátkem roku 2006 byl do živnostenského zákona uveden v platnost §60, kam přibyl nový odstavec upravující kontrolu označení provozovny. Od tohoto data jej směly kontrolovat finanční a celní úřady. V případě nedodržení povinnosti o značení provozovny směla být uložena orgánem, který nedostatek zjistil jako první ve výši až do 1 000 000Kč.⁵⁵

⁵³ <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-227> zákon o elektronickém podpisu 227/2000Sb.

⁵⁴ <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-119> zákon o živnostenském podnikání 455/1991Sb. §31

⁵⁵ <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-444> zákon o živnostenském podnikání 455/1991Sb. § 60e

3.4.6. Znění zákonem č.: 160/2007 Sb. od 2. 7. 2007

V roce 2007 k zásadním změnám v oblasti kontroly nedocházelo, ale živnostenský zákon beze změny nezůstal. Hlavní změnou byla novela o provozování cestovní kanceláře. Touto novelou bylo umožněno živnostenským úřadům uložit podnikatelům zákaz protiprávního jednání při provozování živností v oblasti cestovní kanceláře. V případě porušení mohou živnostenské úřady živnostenské oprávnění sankčně pozastavit nebo zrušit. V případě porušení zásady protiprávního jednání podnikatele vůči zákazníkovi tak vyšlo dle nařízení evropského parlamentu a rady. V případě porušení je pojednáváno jako o porušení zákona o spotřebiteli.⁵⁶

3.4.7. Znění zákonem č.: 130/2008 Sb. od 1. 7. 2008

K tomuto datu se zásadně změnila kapitola o kontrole. Pro živnostníky se mění sankce a postihy za jimi způsobené delikty, a dále změna v zákoně, týkající se samotného názvu kapitoly z pokut na delikty. Zákon upravuje postihy jak právnických osob, tak i fyzických a změn se dočkaly postihy za spáchané delikty. Největší postih je za porušení oprávnění živnostenského podnikání v živnosti koncesované. Výše dalších deliktů je posuzována dle závažnosti a skutkové podstaty zmíněných deliktů jinak u právnických a fyzických osob. Horní sazba je stanovena až ve výši 1 000 000 Kč a nejnižší sazba od 10 000Kč.

Hlava II má nový název správní delikty, které jsou rozděleny na přestupky - § 61 a správní delikty právnických a podnikajících fyzických osob - § 62. Přestupku se dopustí jen fyzická osoba, která není podnikatelem, správního deliktu právnická osoba nebo fyzická osoba, která je podnikatelem.

- Fyzická osoba se dopouští přestupku když:

- se jako uvedená v § 13 písm. a-d tj. úmrtí podnikatele neoznámí, že hodlá pokračovat v provozování živnosti, za což hrozí pokuta až do 10 000Kč.

⁵⁶ <http://www.psp.cz/ff/08/3e/05.htm> zákon 455/1991Sb. § 59

- se jako osoba uvedená v §13 odst. 1 písm. b-d neustanoví odpovědného zástupce, za což hrozí pokuta až 100 000Kč.
 - ŽÚ při kontrole zjistí, že se podnikatel provozuje živnost volnou a nemá na to povolení. Tehdy smí ŽÚ udělit pokutu až 500 000Kč.
 - ŽÚ při kontrole zjistí, že podnikatel provozuje živnost řemeslnou, nebo vázané nemá oprávnění, tehdy hrozí pokuta až do výše 750 000Kč.
 - ŽÚ při kontrole zjistí, že podnikatel provozuje živnost koncesovanou a nemá na to oprávnění, tehdy mu hrozí pokuta až 1 000 000Kč.⁵⁷
- právnická osoba jako podnikatel, nebo podnikající fyzická osoba dopustí správního deliktu tím, že:**
- v rozporu s § 17 odst. 10 nezajistí, aby prodej zboží, nebo poskytování služeb pomocí automatů neumožňovaly získat určitý druh zboží osobám chráněným zvláštním zákonem.
 - v rozporu s § 31 odst. 4 neidentifikuje účastníka smluvního vztahu, nebo předmět smluvního vztahu, nebo nevede evidenci o účastnících, nebo předmětu smluvního vztahu.
 - v rozporu s § 31 odst. 7 neeviduje, nebo neuchovává údaje podle § 31 odst. 4, 5, 6.
 - v rozporu s § 31 odst. 9 koupí, nebo přijme do zástavy, nebo zprostředkuje jeho nákup.
 - nevydá zákazníkovi doklad o prodeji zboží, nebo poskytnutí služby podle § 31 odst. 15.
 - v rozporu s § 31 zaměstnává zaměstnance, kteří nemají doklad o splnění způsobilosti pro výkon stanovené zvláštními právními předpisy, nebo doklad o znalosti bezpečnostních předpisů, nebo předpisů upravujících ochranu veřejného zdraví.

⁵⁷ Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem a příklady ISBN 978-80-7201-720-1 str.: 127 § 61

Za všechny tyto delikty hrozí právnické a podnikající fyzické osobě pokuta až 1 000 000Kč.⁵⁸

- maximální výši pokuty 100 000Kč. Může podnikající osobě živnostenský úřad udělit postih když:
- nepředloží živnostenskému úřadu ke schválení ustanovení odpovědného zástupce, nebo neoznámí ukončení výkonu jeho funkce pro živnost koncesovanou podle § 11 odst. 7.
- neustanoví nového odpovědného zástupce podle § 11 odst. 8
- v rozporu s § 17 odst. 3 neprokáže vlastnické, nebo užívací právo k objektům, nebo místnostem provozovny, nebo nedoloží souhlas vlastníka, nebo spoluvlastníka, nebo nemovitosti, nebo neprokáže oprávněnost umístění mobilní provozovny.
- nezajistí způsobilost provozovny, nebo neustanoví osobu odpovědnou za činnost provozovny podle § 17 odst. 4
- neoznačí provozovnu podle § 17 odst. 7, 8, nebo 9.
- poruší podmínku stanovenou živnostenským úřadem pro provozování koncesované živnosti, podle § 27 odst. 3.
- v rozporu s § 31 odst. 2 neoznačí místo podnikání, sídlo nebo organizační složku podniku, nebo neprokáže vlastnické, nebo užívací či jiné obdobné právo k majetkům, nebo prostorám, v nichž má na území České republiky místo podnikání, nebo organizační složku podniku.
- v rozporu s § 31 odst. 9 nezajistí, aby v provozovně určené pro prodej zboží, nebo poskytování služeb spotřebitelům v prodejní, nebo provozní době určené pro styk se spotřebiteli byla přítomna osoba splňující podmínku znalosti českého, nebo slovenského jazyka.
- v rozporu s § 31 odst. 10 nezajistí, aby jeho zaměstnanci prokázali splnění podmínky o bezúhonnosti.
- neoznámí přerušování provozování živnosti podle § 31 odst. 12.
- v rozporu s § 31 odst. 16 nesdělí, zda provozuje živnost, nebo nedoloží doklady
- nedoloží pravdivé čestné prohlášení podle §46 odst. 1 písm. a nebo b
- neprokáže při kontrole oprávněnost při poskytování služeb podle § 69a odst. 4

⁵⁸ Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem a příklady ISBN 978-80-7201-720-1 str.: 129-130 odst. 2. Písm. l,m,n,s,u.

Pokutu za správní delikty až do výše 50 000Kč může právnická osoba a podnikající fyzická osoba dostat když:

- neoznámí ustanovení odpovědného zástupce, nebo neoznámí živnostenskému úřadu ukončení výkonu jeho funkce pro živnost ohlašovací podle § 11 odst. 5. Nebo když neoznámí zahájení, nebo ukončení provozování živnosti v provozovně.

Výši sankce za delikty ve výši až do 20 000Kč pracovníci vykonávající kontrolu udělují když:

- v rozporu s § 49 odst. 1 neoznámí změny a doplnění týkající se dokladů a údajů, které jsou stanoveny pro ohlášení živnosti, nebo nepředloží doklady o nich s výjimkou neoznámení změny oboru činnosti u živnosti volné, nebo v rozporu s § 56 odst. 1 neoznámí změny o doplnění týkající se údajů a dokladů, které jsou stanoveny jako náležitosti žádosti o koncesi, nebo nepředloží doklady o nich.

Nejnižší sankce se uděluje v případě když podnikatel neoznámí pokračování v živnosti podle § 31 odst. 13 a to ve výši do 10 000Kč.⁵⁹

Tyto postihy byly zavedeny z důvodu podstatného snížení odborné způsobilosti týkající se soukromého podnikání, kdy začínající živnostník nemusel předkládat předchozí praxi za předpokladu požadovaného příslušného vzdělání pro provozování živnosti. Zůstala jen možnost prokázání odborné způsobilosti při otevření řemeslné živnosti doložením o praxi 6 let.⁶⁰ Tato změna poměrně zásadně změnila i prokazování živnostníka, protože od data této změny se živnostník prokazuje jen výpisem ze živnostenského úřadu. Výjimkou nejsou ani zahraniční fyzické osoby, které zde podnikají. Prokazují se jen výpisem od 1.7 2008. Při ohlašování není po novelizaci nucen komunikovat se ŽÚ přímo, ale stačí, když navštíví nejbližší místo CZECH POINTU a tam svou živnost ohlásí. Kontaktními místy jsou:

- česká pošta
- notářské úřady
- matriční úřady

⁵⁹ Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem a příklady ISBN 978-80-7201-720-1 str.: 129-130 § 62 odst. C, d, e, g, h, j, k, o, p, q, t, v, y, b, f, w, x, r.

⁶⁰ http://www.sdruzeni.dddinfo.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=15:zmna-ivnostenskeho-zakona&catid=5:uitene-paragrafy&Itemid=18

- krajské úřady
- obecní úřady
- zastupitelské úřady

3.4.8. Znění zákonem č.: 155/2010 Sb. od 1. 8. 2010

V roce 2010 prošel živnostenský zákon jednou z posledních změn. Týkala se hlavně zjednodušení podmínek pro podnikatele. Tato úprava živnostenského zákona je dále zaměřena na § 62. Jedná se doplnění správních deliktů právnických osob a podnikajících fyzických osob.

Jako správní delikt považujeme také další provozní dokumentace ohledně označení provozovny a ustanovení zákonného zástupce vyplývající z odstavce c-w.⁶¹ Za zmínku stojí také postihování osoby, která spáchala víc správních deliktů. Tuto problematiku řeší správní orgán dle § 63a.

4. VÝZKUM

Výzkum byl zpracován z dotazníku, na který odpovídají podnikatelé z celé České republiky. Celkový počet odpovídajících podnikatelů je vyjádřen v procentech, přičemž na něj odpovídalo celkem 22 podnikatelů z celé české republiky. Podnikatelé odpovídají na otázky podle toho, která možnost jim byla nejbližší a na závěr přidali svůj podpis, nebo razítko firmy. V dotazníku je deset otázek v jedné části. Dotazník byl sestaven za cílem zjištění:

- jak často kontrolní úřady provádějí kontrolu
- jak vnímají začínající a současní podnikatelé změny, které jsou v právní úpravě kontrolních úřadů a jejich názor

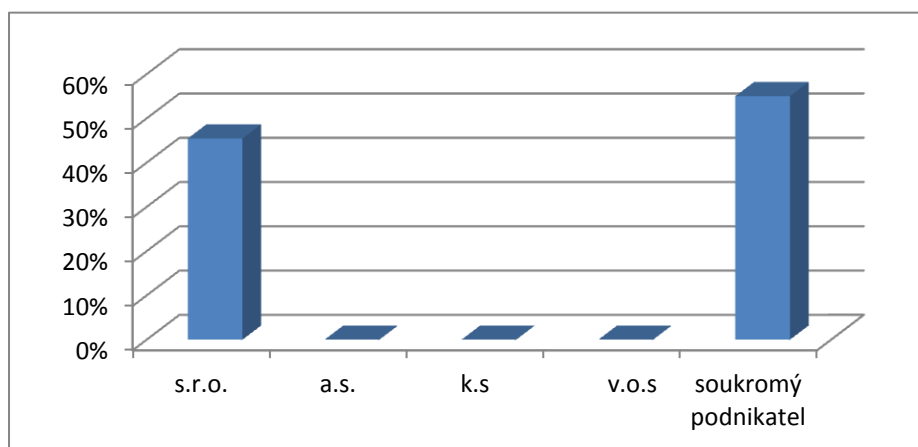
4.1. Vyhodnocení dotazníkové části

Otázka č. 1 dotazníku zní: Jaký typ je Vaší firmy? V této otázce opovědělo 10 respondentů tj., 45% na možnost “společnosti s ručením“ omezeným a 12

⁶¹<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2010-155> zákon 455/1991Sb. ve znění zákona 155/2010Sb.

dotazovaných tj., 55% respondentů na možnost “soukromý podnikatel”.

Graf č. 1 Typ firmy

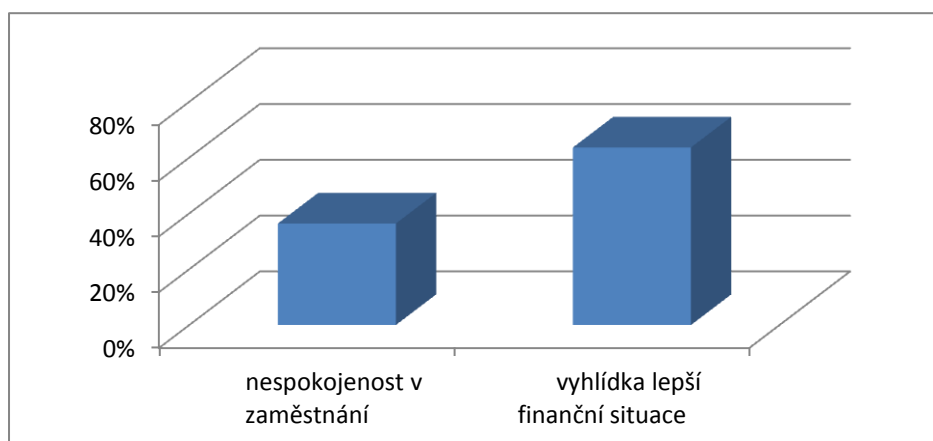

Zdroj: vlastní zdroj

Z grafu je zřejmé, že nejvíce firem zakládají soukromé osoby tj., osoby fyzické

Otázka č. 2 zní: Co Vás přimělo k tomu, abyste začal podnikat? Na tuto otázku odpovědělo 8 respondentů tj., 36% možností “nespokojenost v zaměstnání” a 14 respondentů tj., 64% možností “vyhlídka lepší finanční situace”

Graf č. 2: Důvod začátku podnikání

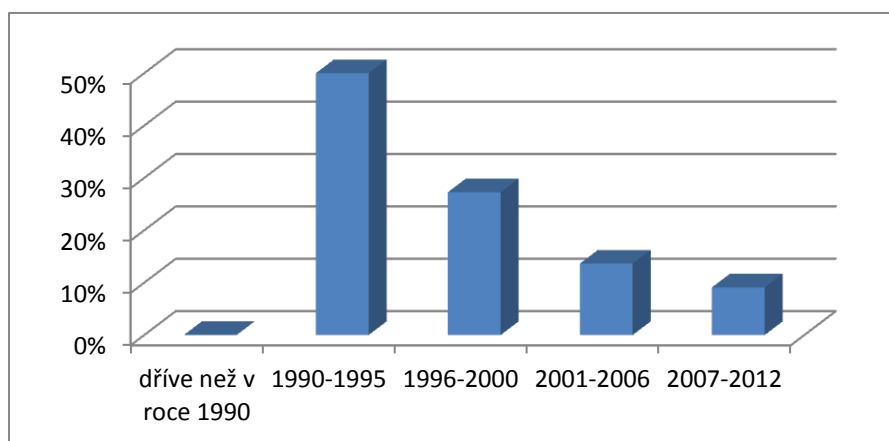

Zdroj: vlastní zdroj

Z tohoto grafu je patrné, že více podnikatelů se rozhodlo začít podnikat kvůli lepší finanční situaci, než před možností zaměstnání.

Třetí otázka dotazníku zní: V jakém roce byla Vaše firma založena? Na tuto otázku odpovědělo 0 tj., 0% respondentů na možnost “dříve než v roce 1990“, na možnost “1990-1995“ odpovědělo 50% tj., 11 respondentů. V případě možnosti “1996- 2000“ odpovědělo 6 respondentů tj., 27%. Na možnost “2001-2006“ odpověděli 3 respondenti, tj., 14%. A na možnost 2007-2012 odpověděli 2 osoby tj., 9% respondentů.

Graf č.: 3 Datum založení firmy

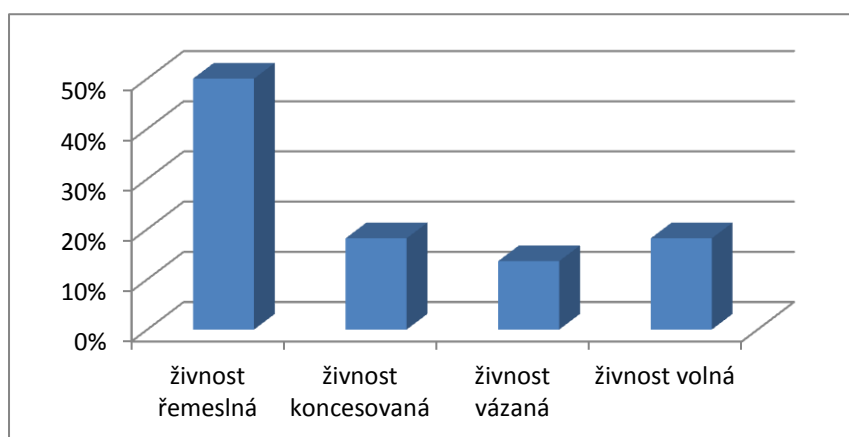

Zdroj: vlastní zdroj

Z grafu 3 je patrné, že největší procento podnikatelů vzniklo ještě před vznikem samostatné České republiky tj., od roku 1990 do roku 1995. Dále je na grafu patrné, že počet nových živnostníků klesá.

Otázka č. 4 zní: Jaký je druh Vaší živnosti, čím se Vaše firma zabývá? Na tuto otázku odpovědělo 11 respondentů tj., 50% na možnost “živnosti řemeslné“, na možnost “živnosti koncesované“ 4 respondenti tj., 18%. Na možnost “živnosti vázané“ odpověděli 3 respondenti tj., 14%. Na možnost “živnosti vázané“ odpověděli 4 respondenti tj., 18%.

Graf č.: 4 Druhy živností

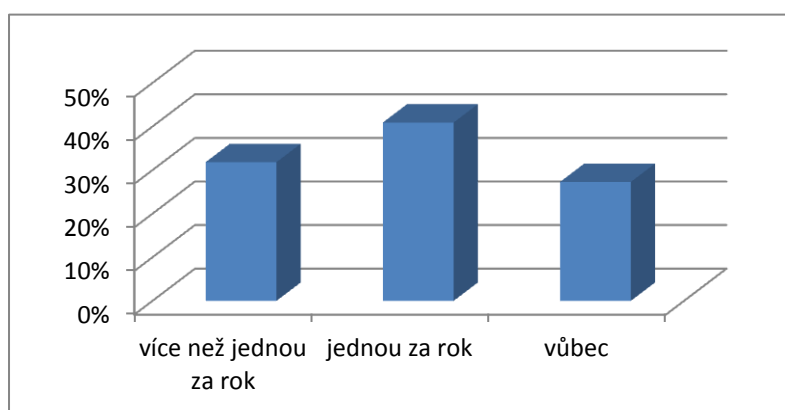

Zdroj: Vlastní zdroj

Z grafu je patrné že největší počet podnikatelů, kteří se rozhodli založit živnost, si vybral právě řemeslnou tj., živnost, kterou provozují fyzické osoby v oblasti řemeslné výroby.

Otázka č. 5 zní: Jak často se setkáváte s kontrolou ze živnostenského úřadu, nebo ostatních úřadů a jak často Vás navštěvují pracovníci těchto úřadů? Na tuto otázku odpovědělo na možnost “více než jednou za rok“ 7 respondentů tj., 32%. Na možnost “jednou za rok“ odpovědělo 9 dotazovaných tj., 41% a na možnost “vůbec“ odpovědělo 6 respondentů tj., 27%.

Graf č.: 5 časové vymezení kontrol

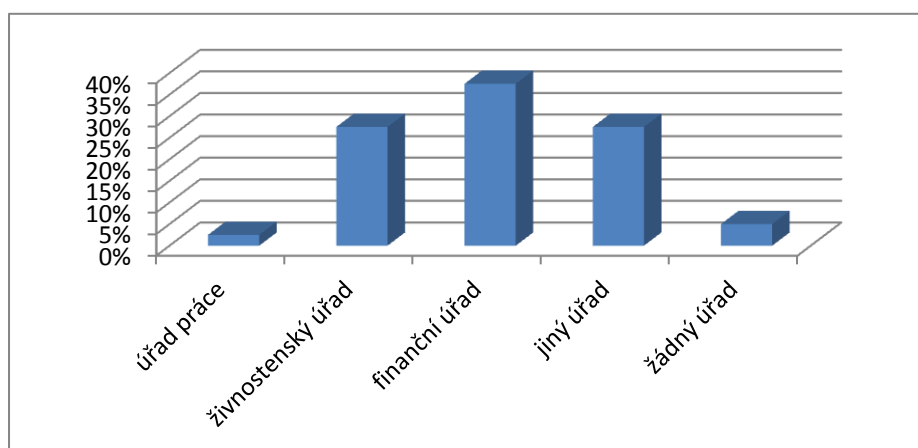
Zdroj: vlastní zdroj

Z grafu je patrné, že kontroly u podnikatelů jsou pravidelné v rozpětí jednoho roku, někdy i více. Tam kde pracovníci kontrolního úřadu ještě nebyli, je vysoká

pravděpodobnost, že živnostník začal podnikat a tito pracovníci v nejbližší době kontrolu připravují. Existuje přímá návaznost na to, jak dlouho podnikatel svou činnost provozuje.

Otázka č. 6 zní: s jakou kontrolou jste se doposud setkal (a)? Na tuto otázku mohli respondenti odpovídat tak, že si vybrali i více možností než jednu. Na možnost “z úřadu práce“ odpověděla 1 osoba tj., 3%, na možnost “ze živnostenského úřadu“ odpovědělo 5 dotazovaných osob tj. 28%, na možnost “z finančního úřadu“ odpovědělo 38% dotazovaných tj., 10 osob, na možnost odpovědi “z jiného úřadu“ odpovědělo 28% dotazovaných tj., 5 osob, a na možnost “vůbec“ odpovědělo 5% dotazovaných tj., 1 osoba.

Graf č.: 6 kontroly úřadů

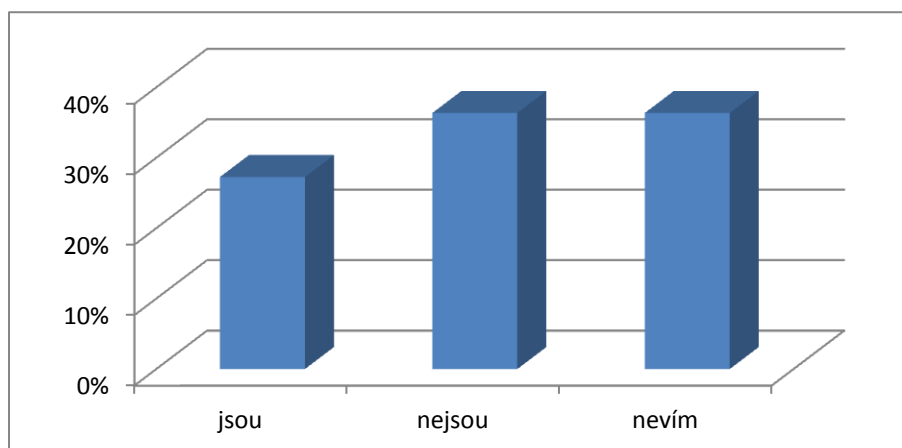

Zdroj: vlastní zdroj

Z tohoto grafu je zřejmé, že jsou nejčastější kontroly z finančního úřadu, hned po nich je živnostenský úřad s jinými úřady kam neodmyslitelně řadíme orgány celní kontroly, a českou obchodní inspekci. Tyto úřady ovšem úzce spolupracují se živnostenským úřadem.

Otázka č. 7 zní: Jaký máte názor na tyto kontroly, myslíte si, že jsou užitečné? Na tuto otázku odpovědělo 6 dotazovaných tj., 27% na možnost “jsou“, na možnost “nejsou“ odpovědělo 8 dotazovaných tj., 36%, a na možnost “nevím“ odpovědělo 8 dotazovaných respondentů tj., 36% podnikatelů.

Graf č.: 7 Názor podnikatelů na užitečnost kontrol

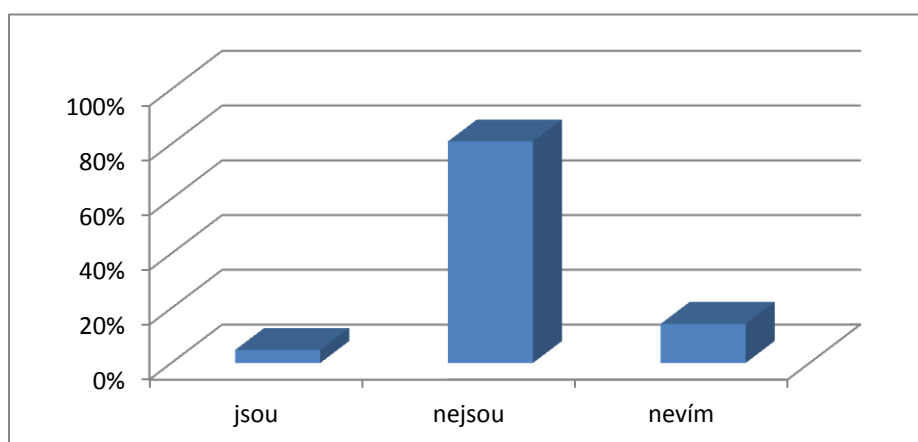

Zdroj: Vlastní zdroj

Z tohoto grafu je zřejmé, že kontroly úřadů v činnosti podnikatelů jsou jen velmi malým přínosem a podnikatelům spíše překáží a nejsou s nimi spokojeni.

Otázka č. 8 zní: Myslíte si, že tyto kontroly zlepšují Vaši efektivitu práce? Na tuto otázku z celkového počtu 22 respondentů odpovědělo 5% tj., jeden podnikatel na možnost "ano", na druhou možnost "ne" odpovědělo 81% dotazovaných tj., 17 respondentů a na poslední možnost "nevím" odpovědělo 14% dotazovaných tj. 4. osoby.

Graf č.: 8 názor zda jsou kontroly prospěšné pro činnost podnikatelů

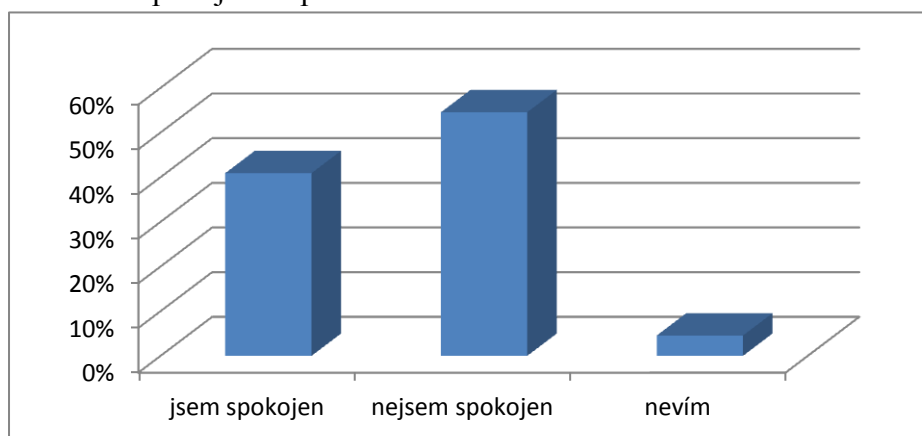
Zdroj: vlastní zdroj

Z grafu je patrné že návštěva kontrolního orgánu v činnosti podnikatele není vítanou součástí jejich práce a podle zjištěných informací každá návštěva tohoto

kontrolního orgánu znamená 1-2 dny odstávky v jeho činnosti.

Otázka č. 9 zní: Jak jste spokojen s dnešní situací na trhu oproti době před 20 lety? Na tuto otázku odpovědělo 41% podnikatelů tj., 9 respondentů, na možnost “jsem spokojen“, na možnost “nejsem spokojen“ odpovědělo 55% respondentů tj., 12 osob, a na možnost “nevím“ odpovědělo 5% z celkového počtu podnikatelů tj. 1 osoba.

Graf č.: 9. Spokojenost podnikatelů

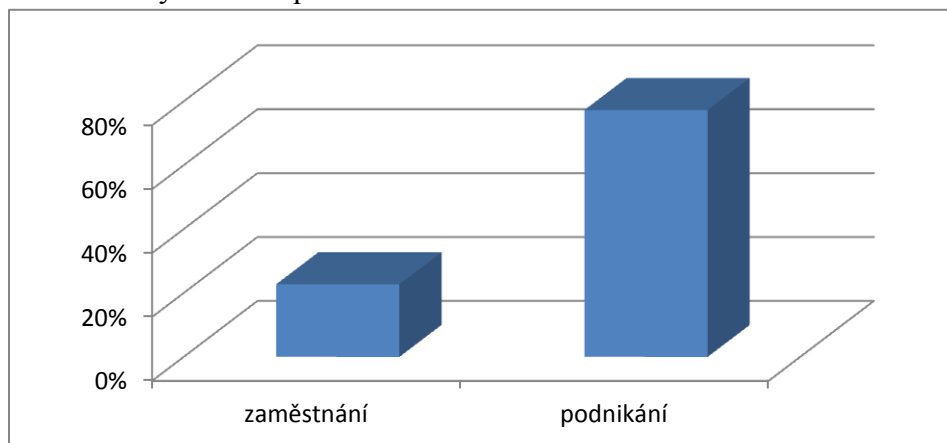

Zdroj: vlastní zdroj

Z grafu je zřejmé, že se současnou situací na trhu nejsou podnikatelé zcela spokojeni, protože díky zvyšující se náročnosti uplatnění se na trhu.

Otázka č. 10. Zní: Kdybyste si mohl (a) vybrat mezi zaměstnáním a podnikáním, co byste volil (a)? Na tuto otázku odpovědělo 23% respondentů tj., 5 podnikatelů na možnost “zaměstnání“, a na možnost “podnikání“ odpovědělo 77% respondentů tj., 17 dotazovaných podnikatelů.

Graf č. 10: výběr mezi podnikáním a zaměstnáním

Z tohoto grafu je patrné, že i přes celkovou nespokojenost podnikatelů na

základě grafu č. 9., by se pro podnikání rozhodlo více podnikatelů, než pro zaměstnání.

5. ZÁVĚR

Hlavním cílem bakalářské práce hodnocení nejdůležitějších změn v oblasti živnostenské kontroly, které provádějí krajské živnostenské úřady ve vztahu k výkonu práce živnostníků v celé České republice a zaměření na její efektivitu. Práce byla zpracována na základě informací čerpaných ze zákonů a za pomoci konzultantky z krajského živnostenského úřadu, se kterou jsem konzultoval postupné změny, a měl zapůjčenou doporučenou literaturu, pomocí které jsou rozebrány změny v posloupnosti od roku 1991 do 2010.

V první části práce bylo hlavním cílem přiblížení informace týkající se vzniku historie živnosti těsně po roce 1989, dále vznik, a zánik živnosti. S tímto souvisí i kdo živnost smí provozovat, a jaký druh živnosti. Ve druhé části, ve které je rozebrán vývoj živnostenské kontroly, je nosnou částí práce, který poukazuje v jaké míře se zákonná úprava v oblasti kontroly vyvíjela, a jak vysokým finančním postihem bylo v průběhu uplynulých 21 let možné pokutovat podnikatele za delikty v jejich provozování činnosti. Ke každé kontrole kontrolující pracovník musí s podnikatelem vyplnit formulář o kontrole, který je v příloze. Tyto kontroly nebyly pro živnostníky jen hrozbou, ale hlavním cílem pro kontrolní úřady a pracovníky, kteří kontrolu vykonávají, bylo zlepšit jejich podmínky obecně pro jejich výkon, a jejich činnost. Na tuto problematiku navazuje třetí část práce, která je praktická a je v ní rozebrán dotazník, který byl zaslán podnikatelům v celé České republice. Tento dotazník, který jsem rozeslal celkem 50 podnikatelům, se mi jich vrátilo celkem 22. V dotazníku jsem se zaměřil na to, jakou živnost podnikatelé provozují a hlavně jak jsou s prací pracovníků úřadu spokojeni. Je patrné, že na základě šetření bylo zjištěná reakce na užitečnost kontrol vyrovnaná, kdy se podnikatelé nebyli schopni jednomyslně rozhodnout o jejich užitečnosti, což znamená, že hlavním přínosem jsou pro kontrolní úřady. Ve věci zlepšení současné práce podnikatelů v rámci zlepšení efektivity, kupříkladu zjednodušení práce podnikatelů s kontrolními úřady, se podnikatelé shodli na tom, že tomu tak v dostatečné míře není. I přes tento pohled podnikatelů na věc, by se většina z nich dnes znovu rozhodla pro založení nové živnosti. Podle mého názoru první dvě teoretické části naplněny byly, ve třetí, tj. praktické části jsem se setkal v přípravě a sestavování dotazníkového šetření se základním problémem, kterým je poměrně laxní přístup jistých podnikatelů ke všem jejich aktivitám týkající se spolupráce při ostatních činnostech. Důvodů pro tuto jejich neaktivitu je hned několik. Nejčastějším je jejich pracovní vytíženost, možný strach, že by se náhodou mohly tyto odpovědi ukázat na veřejnosti, a nezájem. Někteří podnikatelé na můj dotazník nechtěli odpovídat vůbec bez udaných důvodů. K těmto zjištěným skutečnostem jsem se dopracoval v rámci zpětné vazby při další komunikaci s dotazovanými osobami. Proto jsem již na začátku tyto podnikatele předem oslovil a zkoumal jejich názor, což mě vedlo k tomuto tématu práce. Dotazník jsem sestavil tak, aby příliš nezasahoval do jejich soukromí, protože na některé otázky nechtějí odpovídat. Pak jsem z něj mohl

udělat výstup použitelný pro mou práci.

Závěrem tedy mohu říci, že cíle hodnocení změn z pohledu právní úpravy živnostenské kontroly a její efektivity, kterou hodnotili sami podnikatelé, považuji za naplněnou.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Literární zdroje

1. FLEISCHMANOVÁ, I., JANDOVÁ, V., *živnostenské podnikání* Nakladatelství Orac Praha 3, 1. vydání 2001 234 s. ISBN 80-86199-24-X
2. STAŠA, J., SRBOVÁ, I., *zákon o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) a předpisy související* Ch. Beck 4. Vydání, 2005. 561s. ISBN 80-7179-925-4
3. KOCOUREK, J., *živnostenský zákon a související předpisy* Eurounion Praha 2003, 6. Vydání 447 s. ISBN 80-7317-019-1
4. STAŠA, J., SRBOVÁ, I., *zákon o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) a předpisy související* Ch. Beck 1. Vydání 1996 Praha 428 s. ISBN 80-7179-067
5. KOHOUT, A., HORZINKOVÁ, E., *živnostenský zákon* Linde 1994 Praha 1., 4. Vydání 324 s. ISBN 80-85647-05-2
6. BABŠICKÁ, V., *zákon o živnostenském podnikání a zákon o živnostenských úřadech* Praha 4., 1. Vydání 1996 266 s. ISBN 80-85967-21-9
7. HORZINKOVÁ, E., *živnostenský zákon v praxi* Olomouc 2010 8. Vydání 343 s. ISBN 978-80-7263-615-0
8. DĚDIČ, J., KRŽIŽ, R., *zákon o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)* Zlín 1. Vydání 1991 159 s.
9. HORZINKOVÁ, E., URBAN, V., *živnostenský zákon a předpisy související* Linde Praha 1. 2008 12. Vydání 319 s. ISBN 978-80-7201-720-1
10. KOCOUREK, J., *živnostenský zákon a související předpisy* Eurounion Praha 1997 3. Vydání 323 s. ISBN 80-85858-55-X
11. BABŠICKÁ, V., *živnostenský zákon s komentářem* Polygon Praha 2005. 8. Vydání 454 s. ISBN 80-7273-121-1
12. BABŠICKÁ, V., *živnostenský zákon s komentářem* Polygon Praha 2000. 5. Vydání 233 s. ISBN 80-7273-011-8

Legislativní zdroje

úplné znění zákona (ÚZ) č.: 840 živnostenské podnikání a další předpisy regulující podnikání podle stavu k 2. 5. 2011 nakladatelství Sagit. ISBN 978-80-7208-860-7

Elektronické zdroje

1. Zákony čr. § 73a [http://www.zakonycr.cz/seznamy/455-1991-Sb-zakon-o-zivnostenskem-podnikani-\(zivnostensky-zakon\).html](http://www.zakonycr.cz/seznamy/455-1991-Sb-zakon-o-zivnostenskem-podnikani-(zivnostensky-zakon).html)
2. Obchodní zákoník smlouva o obchodním zastoupení <http://www.zakonycr.cz/seznamy/513-1991-Sb-obchodni-zakonik.html>
3. Povinnosti obchodního zástupce dle obchodního zákoníku <http://www.zakonycr.cz/seznamy/513-1991-Sb-obchodni-zakonik.html>

4. Zákon České národní rady o živnostenských úřadech §3
<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-570>
5. Zákon 552/1991Sb. § 14 o státní kontrole <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-570>
6. Zákon 552/1991Sb. § 15 o státní kontrole
<http://www.verejnesbirky.cz/index.php?cmd=page&id=32>
7. Zákon 552/1991Sb. o státní kontrole § 12 Odst. 1, 2 a-f
<http://www.podnikatel.cz/zakony/zakon-c-200-1990-sb-zakon-o-prestupcich/cele-zneni/>
8. Zákon o živnostenském podnikání 455/1991Sb. § 60e
<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-444>
9. Zákon o živnostenském podnikání 455/1991Sb. §31
<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-119>
10. Zákon o elektronickém podpisu 227/2000Sb. <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-227>
11. Zákon 455/1991Sb. § 59 stránky poslanecké sněmovny
<http://www.psp.cz/ff/08/3e/05.htm>
12. Zákon 455/1991Sb. ve znění zákona 155/2010Sb
<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2010-155>

PŘÍLOHY

Dotazník

Dobrý den jsem studentem Vysoké školy evropských a regionálních studií o.p.s. a chtěl bych vás tímto požádat o vyplnění tohoto dotazníku, který bude sloužit k mé závěrečné práci v rámci ukončení studia. V dotazníku odpovídejte podle toho co je vám bližší systémem zakroužkování vámi vybrané odpovědi. Na konec dotazníku přidejte prosím razítko vaší firmy. Děkuji za váš čas Josef Bláha.

1. Jaký je typ vaší firmy?
 - s.r.o
 - a.s
 - k.s
 - v.o.s
 - soukromý podnikatel
2. Co vás přimělo k tomu aby jste začal podnikat?
 - nespokojenost v zaměstnání
 - vyhlídka lepší finanční situace
3. V jakém roce byla vaše firma založena?
 - dříve než v r. 1990
 - 1990-1995
 - 1996-2000
 - 2001-2006
 - 2007-2012
4. Jaký je druh Vaší živnosti, čím se Vaše firma zabývá?
 - živnost řemeslná
 - živnost koncesovaná
 - živnost vázaná

5. Jak často se setkáváte s kontrolou ze živnostenského úřadu, nebo ostatních úřadů a jak často Vás navštěvují pracovníci těchto úřadů?
- více než jednou za rok
 - jednou za rok
 - vůbec
6. S jakou kontrolou jakého úřadu jste se doposud setkal(a)?
z úřadu práce
- ze živnostenského úřadu
 - z finančního úřadu
 - z jiného úřadu
7. Jaký máte názor na tyto kontroly myslíte si že jsou užitečné?
- jsou
 - nejsou
 - nevím
8. Myslíte si že tyto kontroly zlepšují efektivitu vaší práce?
- ano
 - ne
 - nevím
9. Jak jste spokojen s dnešní situací na trhu oproti době před 20 lety?
- jsem spokojen
 - nejsem spokojen
 - nevím
10. Kdyby jste si dnes mohl(a) vybrat mezi zaměstnáním/podnikáním co by -
- jste volil(a)?
 - zaměstnání
 - podnikání

PROTOKOL č. /20

dle § 15 a násl. zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů,
o výsledku kontroly, provedené podle

I. Označení kontrolního orgánu a kontrolních pracovníků zúčastněných na kontrole.

Jméno a příjmení kontrolních pracovníků: č. pověření
..... č. pověření

II. Kontrolovaná osoba:

Obchodní firma/Jméno a příjmení fyzické osoby:

Sídlo/Místo podnikání:

Provozovna:

Předmět podnikání:

Identifikační číslo:

III. Osoby zúčastněné na kontrole:

IV. Místo a čas provedení kontroly:

Kontrola provedena dne: 20 v době od do hodin

V. Průkaz živnostenského oprávnění:

.....
.....
.....
.....

VI. Předmět kontroly:

.....
.....
.....
.....

VIII. Doklady a písemnosti, o které se kontrolní zjištění opírá:

.....
.....
.....

Vyjádření kontrolované osoby:

.....
.....
.....
.....

V..... dne:20

Podpis:

IX. Poučení kontrolované osoby kontrolním orgánem:

Podle § 17 zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů, může kontrolovaná osoba podat proti protokolu písemné a zdůvodněné námitky ve lhůtě 5 dnů ode dne seznámení s protokolem.

X. Prohlášení kontrolovaného:

Prohlašuji, že jsem byl seznámen s obsahem protokolu o kontrole a poučen o právu kontrolované osoby podat proti tomuto protokolu námitky

Jméno a příjmení :

Dne 20

Podpis:

Přijatá ujednání :

.....
.....

XI. Protokol vyhotoven ve 2 výtiscích

Výtisk č. 1 osobně převzal(a):

Výtisk č. 2 pro

V..... dne:20

Jména, příjmení a podpisy kontrolních pracovníků, zúčastněných na kontrole:

.....

Podpis:

.....

Podpis: